

169.

Rozporządzenie Rady Ministrów

z dnia 17 lutego 1928 r.

o zmianach w statucie Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego we Lwowie.

Na zasadzie ustawy z dnia 30 lipca 1921 r. w przedmiocie udzielenia Radzie Ministrów pełnomocnictwa do wprowadzenia zmian do statutów (ustaw) instytucyj kredytowych, zatwierdzonych w drodze ustawodawczej przez b. władze zaborcze (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 512) Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Statut Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego we Lwowie (dawniej Galicyjskie Towarzystwo Kredytowe Ziemińskie, a pierwotnie Galicyjski Stanowy Instytut Kredytowy), ogłoszony austriackim najwyższym patentem cesarskim z dnia 3 listopada 1841 roku (L. 569 zbiór austr. ust. sąd.), zostaje zmieniony względnie uzupełniony i otrzymuje brzmienie, ustalone w załączniku, stanowiącym integralną część niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *w z. K. Bartel*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Załącznik do rozp. Rady Min.
z dnia 17 lutego 1928 r. (poz.
169).

Statut**Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego we Lwowie.****ROZDZIAŁ I.****Cel Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego.****§ 1.**

Towarzystwo Kredytowe Ziemińskie we Lwowie (dawniej Galicyjskie Towarzystwo Kredytowe Ziemińskie, a pierwotnie Galicyjski Stanowy Instytut Kredytowy) jest stowarzyszeniem właścicieli majątności ziemskich w województwach: lwowskim, krakowskim, tarnopolskim i stanisławowskim i ma na celu dostarczanie kapitałów pod warunkami umiarkowanymi przez wydawanie pożyczek w listach zastawnych

na hipotekę nieruchomości pod wskazaną w § 12 gwarancją solidarną wszystkich właścicieli większych posiadłości ziemskich, którzy do Towarzystwa przystąpili.

§ 2.

Przedmiotem hipoteki, zabezpieczającej pożyczkę Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego we Lwowie, mogą być tak dobra tabularne (większe posiadłości), zapisane w księgach gruntowych sądów okręgowych, jak i nieruchomości, stanowiące jednostkę gospodarczo-rolniczą, zapisane w księgach gruntowych sądów powiatowych (mniejsze posiadłości).

Nieruchomości mogą być przyjęte w zastaw dla zabezpieczenia pożyczki, jeżeli Towarzystwo, podług zasad do szacowania przyjętych, przynajmniej pięćset (500) złotych w złocie lub tej sumie odpowiadającą równowartość w innej walucie na ich zastaw pożyczyc może.

Właściciel kilku odrębnych ciał hipotecznych, które są tak małe, że Towarzystwo na każde z nich osobno przynajmniej 500 złotych w złocie pożyczyc nie może, może otrzymać pożyczkę na łączną ich hipotekę, jeżeli te małe odrębne ciała stanowią jedną gospodarczą całość i razem wzięte pożyczkę przynajmniej 500 złotych w złocie mogą zabezpieczyć. Uznanie, czy dane posiadłości są gospodarczo-rolniczą jednostką i czy mogą być na zabezpieczenie pożyczki przyjęte, zależy od oceny Dyrekcji Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego.

Właściciele nietabularnych nieruchomości (mniejszych posiadłości), którzy zaciągają pożyczkę w Towarzystwie Kredytowym Ziemińskim, zobowiązują się ani ich bez zezwolenia Towarzystwa nie pozbywać, ani nie parcelować. Ten zakaz aljenowania i parcelowania ma być w odnośnych księgach gruntowych zapisany.

Jeżeli majątność ziemską ma więcej współwłaścicieli, a części do nich należące nie są jako osobne ciała hipoteczne w księgach gruntowych zapisane, nie mogą właściciele niewydziałonych części posiadłości uzyskać osobno pożyczki w Towarzystwie Kredytowym Ziemińskim.

Majątności duchowieństwa, gmin i innych korporacyj, tudzież majątności, należące do funduszków i zakładów, mogą być przyjęte pod temi samymi warunkami w Towarzystwie Kredytowym Ziemińskim pod pożyczkę, jednak tylko za uprzednim zezwoleniem władzy, o ile ono jest przepisane.

Majątności ordynackie (fideicomissa) mogą być przyjęte na zabezpieczenie pożyczki z zastosowaniem się do § 635 i 642 księgi ustaw cywilnych.

Nieruchomości, należące do Skarbu Państwa lub do funduszków przez Skarb Państwa zarządzanych, są od przyjęcia pod pożyczkę wyłączone.

§ 3.

Przystąpienie do Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego we Lwowie nie jest przywiązane do pewnego oznaczonego czasu.

§ 4.

Przystępuje się do Towarzystwa:

a) przez zaciągnięcie w niem pożyczki na majątności, zapisane w księgach gruntowych dla większych posiadłości sądów okręgowych;

b) przez oświadczenie nabywcy majątności zapisanej w księdze gruntowej dla większych posiadłości, na której taka pożyczka jest zabezpieczona, że do Towarzystwa przystępuje.

Gdyby nabywca większej posiadłości obciążonej pożyczką Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w przeciągu sześciu tygodni od dnia doręczenia mu rezolucji, wpis jego prawa własności zarządzającej, wyraźnie nie oświadczył, że z Towarzystwa występuje, to wówczas przystąpienie jego uważane będzie za dokonane.

Jeżeli zaś ów nabywca w powyżej oznaczonym terminie oświadczy, że z Towarzystwa występuje, oświadczenie takie uważane będzie za wypowiedzenie długu, a natenczas należy się stosować do przepisów § 19.

§ 5.

Występuje się z Towarzystwa:

a) przez zupełne spłacenie długu;

b) przez pozbycie majątności, na której pożyczka Towarzystwa jest zabezpieczona.

ROZDZIAŁ II.

Listy zastawne.

§ 6.

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie we Lwowie udziela pożyczek w listach zastawnych.

§ 7.

List zastawny jest to papier wartościowy, którym Towarzystwo Kredytowe Ziemskie zabezpiecza jego posiadaczowi zwrot kapitału i regularną wypłatę procentów, pod warunkami w statucie Towarzystwa określonymi, przyczem tylko Towarzystwu przysługuje prawo półrocznego wypowiedzenia do spłaty kapitału, na który list zastawny opiewa.

§ 8.

Towarzystwo wydaje listy zastawne według wzorów, zatwierdzonych przez Ministerstwo Skarbu.

List zastawny określa:

a) walutę czyli wartość pieniężną, w której kapitał i procenty będą wypłacane;

b) sumę kapitału, na który list zastawny został wydany;

c) stopę procentową;

d) czas wypłacania procentów; Towarzystwo będzie wypłacało procenty od listów zastawnych co pół roku zdołu, to też i listy zastawne wydawane będą z wyrażeniem terminów takiej wypłaty procentów odpowiadających;

e) zawiadomienie, że listy zastawne opiewają na okaziciela; Dyrekcja Towarzystwa może jednak zezwolić na wydanie listów zastawnych, opiewających na pewne nazwisko;

f) ustanowienie, że wypłata kapitału w liście zastawnym wyrażonego nastąpi po wylosowaniu lub po zastrzeżonym Towarzystwu wypowiedzeniu, w każdym zaś razie po upływie okresu umorzenia w liście zastawnym wyrażonego;

g) podpis prezesa Dyrekcji Towarzystwa lub jego zastępcy, tudzież jednego z dyrektorów lub zastępcy dyrektora, przy wyciśnięciu pieczęci Towarzystwa;

h) poświadczenie przez prezesa Rady Nadzorczej lub jego zastępcę, tudzież jednego z członków tej Rady podpisane, że list zastawny wydany został na zasadzie pożyczki przez Towarzystwo udzielonej i hipotecznie zabezpieczonej.

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie we Lwowie udzielać może pożyczek w listach zastawnych, opiewających na złote, na złote w zlocie, i na waluty obce, każdorazem w obiegu będące.

Pożyczki takie udzielane będą z zachowaniem ogólnych przepisów w §§ 6 do 11 statutu szczegółowo wymienionych.

Warunki udzielania pożyczek i wydawania listów zastawnych, tudzież wzory listów zastawnych winny władze Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego przedłożyć do zatwierdzenia Ministrowi Skarbu przed rozpoczęciem każdej nowej emisji.

Rozpoczęcie lub zamknięcie emisji pewnej kategorii listów zastawnych ogłaszać będzie Dyrekcja Towarzystwa w Państwowym urzędowym dzienniku.

§ 9.

Listy zastawne na pewne imię opiewające mogą być przez zlewki (cesję § 79a) przenoszone z jednego właściciela na drugiego. Do przeniesienia własności listów zastawnych opiewających na okaziciela nie potrzeba osobnego odstąpienia, ponieważ Towarzystwo uważać będzie każdego posiadacza listu za jego właściciela.

§ 10.

Każdemu wolno listy zastawne na okaziciela opiewające dać na pewne nazwisko przepisać, jako też listy uszkodzone wymienić na nowe, a większe na kilka mniejszych lub przeciwnie. Ustanowione będą mierne opłaty kancelaryjne za sporządzenie, wymianę lub przepisanie listów zastawnych.

§ 11.

Z każdym listem zastawnym wydawane będą kupony na wypłatę procentów w półrocznych terminach i talony na odbiór dalszych kuponów, wedle wzorów, przez Ministerstwo Skarbu zatwierdzonych.

Płatne kupony wypłacane będą za ich złożeniem nawet w takim razie, gdyby list zastawny był już wypłacony lub amortyzowany.

Po upływie terminu płatności wszystkich kuponów do listu zastawnego dołączonych wydane będą za złożeniem talonu dalsze kupony, z nowym talonem, o ile list zastawny po terminie płatności ostatniego nowego kuponu ma być nadal ważny.

Ostatnie wydanie kuponów dla listu zastawnego okresowego zawierać będzie ilość kuponów potrzebną do końca okresu, bez talonu.

Gdyby przy wypłacie listu zastawnego wylosowanego lub wypowiedzianego albo też z końcem jego okresu do wypłaty przedłożonego brakowało jednego lub więcej niewypłaconych jeszcze kuponów, Towarzystwo władne jest zatrzymać z wypłacić się mającego kapitału sumę odpowiadającą wartości brakujących kuponów.

Kupony przedawniają się po upływie trzech (3) lat od dnia ich płatności.

ROZDZIAŁ III.

Zapis długu (skrypt).

§ 12.

Właściciel nieruchomości, chcący zaciągnąć w Towarzystwie Kredytowym Ziemskim we Lwowie pożyczkę, zezna zapis długu we formie do uzyskania wpisu hipotecznego przepisanej, w której wymienia:

- a) ilość kapitału pożyczonego;
- b) nazwę i hipoteczne oznaczenie nieruchomości danych Towarzystwu w zastaw;
- c) wyszczególnienie należności Towarzystwu co roku płacić się mających;
- d) przyrzeczenie ścisłego stosowania się do ustaw i regulaminów Towarzystwa;
- e) zezwolenie, aby dla zabezpieczenia kapitału pożyczkowego, procentów i wszelkich statutem Towarzystwa wskazanych należności oraz skryptem dłużnym przyjętych zobowiązań zabezpieczaniem było prawo zastawu na majątności dłużnika, niemniej, aby na zabezpieczenie obowiązku, określonego w tym paragrafie pod lit. f), zapisana była hipotecznie kaucja w wysokości 2½% (dwu i pół procentów) kapitału pożyczkowego, wreszcie, aby na zabezpieczenie obowiązku wynagrodzenia, przewidzianego w § 65 statutu, i wszelkich wogóle kosztów egzekucyjnych, szkód z niedopełnienia przez dłużnika obowiązków ze statutu wynikających i skryptem dłużnym przyjętych,

premię asekuracyjnych i wszelkich innych wydatków oraz kosztów przez Towarzystwo poniesionych, wreszcie procentów i procentów zwłoki, którym równe z kapitałem pierwszeństwo nie przysługuje, zabezpieczoną została kaucja w wysokości pięciu procentów (5%) kapitału pożyczkowego;

f) wreszcie zawierać ma zapis długu podpis dłużnika, położony w wymaganej przez Dyрекcję Towarzystwa formie.

Ponadto, jeżeli zaciąga w Towarzystwie pożyczkę właściciel większej posiadłości, zapisanej w księdze gruntowej sądu okręgowego, winien on złożyć w skrypcie dłużnym oświadczenie, że za dopełnienie zobowiązań Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, wobec posiadaczy listów zastawnych na podstawie niniejszego statutu wydanych, aż do wysokości pięciu od sta (5%) każdorazem ciężającej sumy, subsydjarnie, ale z wszystkimi dłużnikami hipotecznymi Towarzystwa, którzy na podstawie statutu do Towarzystwa przystąpili, solidarnie ręczy.

§ 13.

Podpisy na zapisie długu (skrypcie dłużnym), pełnomocnictwie, upoważniającem do zaciągnięcia lub zrealizowania pożyczki, i na kwicie, stwierdzającym odebranie pożyczki, mają być sądownie lub notarialnie uwierzytelnione.

§ 14.

Skrypt (zapis długu), względnie wypływające z niego prawa Towarzystwa a obowiązki dłużnika, mają być przed wydaniem listów zastawnych zabezpieczone na ofiarowanej Towarzystwu nieruchomości.

§ 15.

Listy zastawne przedłoży Dyrekcja Towarzystwa, przed wypłaceniem pożyczki Radzie Nadzorczej (§ 86) wraz z zabezpieczonym już skryptem, na zasadzie którego listy zastawne zostały wydane.

Rada Nadzorcza, przekonawszy się, że tylko takie i tyle listów zastawnych wydano, ile ich na podstawie zapisu długu (skryptu) wydać należało, umieści na każdym liście zastawnym poświadczenie w § 8 h) wyrażone.

Takim samym sposobem postępować będą tak Dyrekcja Towarzystwa jak i Rada Nadzorcza:

- a) przy wymianie listów zastawnych jednego rodzaju na inne lub uszkodzonych na nowe (§ 10);
- b) przy wydawaniu nowych listów zastawnych w miejsce amortyzowanych.

W każdym razie Rada Nadzorcza, stwierdzając należyte wydanie listów zastawnych, uwidoczni datę, oznaczenie liczbowe i ilość pieniężną każdego listu. Będzie to uczynione na skrypcie (zapisie długu), w wypadku pod a) na listach zastawnych do wymiany podanych, a przez Dyrekcję Towarzystwa uprzednio niezdatnymi do użytku uczynionych, w wypadku zaś pod b) na orzeczeniu, list zastawny umarzającym.

§ 16.

Należitości przez dłużnika do kasy Towarzystwa płacić się mające są:

a) procenty od kapitału pożyczonego, opłacane podług tej samej stopy procentowej, na jaką opiekować będą listy zastawne przez Towarzystwo wydane;

b) spłaty dług umarzające. Dłużnik zapłaci procenty za pierwsze półrocze zgóry, zaraz przy odebraniu listów zastawnych, zaś dalsze procenty, jako też sumy kapitał umarzające płacić będzie półrocznie, w terminach w skrypcie oznaczonych;

c) dłużnik Towarzystwa płacić będzie także dodatek na opędzenie kosztów administracji, który uiszczony będzie równocześnie ze spłatą rat umarzających i nie może przenosić dwu procentów (2%) rocznie od każdorazowego niespłaconego kapitału pożyczkowego;

d) dłużnik Towarzystwa obowiązany jest w końcu zapłacić przy zaciągnięciu pożyczki jednorazowo jeden procent (1%) sumy pożyczkowej na rzecz funduszu rezerwowego (§ 76).

R O Z D Z I A Ł IV.

Umorzenie kapitału dłużnego Towarzystwu Kredytowemu Ziemskiemu.

§ 17.

Z kwot, przeznaczonych na umorzenie kapitału, składanych co pół roku na spłatę pożyczek, których wysokość wypływa ze zobowiązania, zawartego w skrypcie dłużnym, i które uwidocznione są w planie umorzenia każdej pożyczki, tworzy się fundusz umarzający.

§ 18.

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie nie może wypowiedzieć dłużnikowi pożyczonego kapitału, gdyż obowiązuje je sposób spłaty, oznaczony w skrypcie dłużnym. Wyjątek od tej zasady ma miejsce tylko w wypadkach, w § 63 przewidzianych.

§ 19.

Przeciwnie zaś dłużnikowi wolno jest spłacić pożyczoną sumę, względnie jej nieumorzoną resztę w całości lub częściowo, przed upływem umówionego w skrypcie czasu.

W razie spłaty pożyczki ponad plan umorzenia gotówką dłużnik winien uiścić opłatę za przedwczesną spłatę, w wysokości przez Dyрекcję Towarzystwa postanowionej, a w skrypcie dłużnym przewidzianej, a nadto zapłacić półroczne odsetki od całej spłaconej sumy na pokrycie najbliższego kuponu od listów zastawnych, mających się wycofać z obie-

gu. Wolni są jednak od zapłaty tych odsetek ci dłużnicy, którzy uiszczać będą zwrot gotowizną w pierwszym półroczu przed 1 kwietnia, a w drugim półroczu przed 1 października każdego roku.

§ 20.

Kwota umarzająca, zawarta w półrocznej racie amortyzacyjnej, ma być zawsze uiszczona w gotowiznie, wszystkie zaś spłaty kapitału, któreby dłużnik nad plan umarzający skutecznie, wolno uiścić w listach zastawnych lub też gotowiznie.

§ 21.

Gotowizna do funduszu umarzającego wpływająca nie może być na żaden inny cel obrócona, jak tylko na wykupno listów zastawnych dla ich umorzenia; a także wtenczas, gdy dłużnik dług swój nad plan umarzający całkowicie lub częściowo gotowizną spłaca, spłacone przez to ilości kapitału mogą być obrócone tylko na wykupno i umorzenie listów zastawnych.

§ 22.

Listy zastawne wycofywane będą z obiegu w celu ich umorzenia przez losowanie, przez wypowiedzenie lub też przez zakupno podług kursu.

Rozdzielanie kwoty umarzającej pomiędzy powyższe cele skutecznie będzie Dyрекcja Towarzystwa. Zawsze co najmniej połowa kwoty umarzającej ma być użyta na umorzenie wylosowanych i wypowiedzianych listów zastawnych.

§ 23.

Listy zastawne, zakupione z gotowizny funduszu umarzającego, jak niemniej te listy zastawne, które dłużnik daje Towarzystwu zgodnie z § 19 i 20 tego statutu na spłatę swego długu hipotecznego poza planem umorzenia, obowiązana jest Dyрекcja Towarzystwa uczynić przez przedziurawienie niezdatnymi do obiegu, a następnie przedłożyć je Radzie Nadzorczej, która sprawdza należyte postępowanie i zwraca Dyрекcji wycofane z obiegu listy dla ich znieszczenia.

§ 24.

Ponieważ przez regularne spłacanie kwoty dług umarzającej pożyczony dłużnikowi kapitał, a z nim i należytość tytułem procentów opłacana co sześć miesięcy się umniejsza, dłużnik zaś podług § 16 płacić ma aż do zupełnego wyrównania długu oprócz kwoty umarzającej także procenty od pożyczonego kapitału podług pierwotnej jego imiennej wartości — przeto kwota w ratach spłaty zawarta, każdorazowo należne procenty przewyższająca, obrócona będzie na umorzenie dłużnego kapitału.

§ 25.

Losowanie listów zastawnych odbywać się będzie corocznie dwukrotnie w miesiącach kwietniu i październiku, a liczby serjalne i porządkowe listów wylosowanych, wypowiedzianych lub kończących okres umorzenia, ogłaszane będą w urzędowym dzienniku państwowym i przynajmniej w jednym dzienniku lwowskim.

Wypłata listów zastawnych, wylosowanych lub wypowiedzianych w kwietniu, przypada w dniu 30 czerwca, zaś wylosowanych lub wypowiedzianych w październiku — w dniu 31 grudnia tego samego roku.

§ 26.

Gdyby posiadacz listu zastawnego wylosowanego, wypowiedzianego, albo wycofanego z obiegu z powodu ukończonego okresu umorzenia nie podjął swej należytości w terminie jej płatności, to Towarzystwo zatrzymuje wprawdzie dla niego sumę, odpowiadającą wartości listu, ale od dnia płatności ustaje oprocentowanie.

Pretensje posiadaczy takich listów zastawnych przedawniają się po upływie lat trzydziestu (30), licząc od dnia płatności tej należytości.

Towarzystwu wolno wypłacać należności za listy zastawne, na żądanie właściciela, także przed terminem płatności.

Sposób postępowania przy losowaniu i wypowiedzeniu listów zastawnych określa osobny regulamin.

§ 27.

Gdy z kapitału pożyczkowego, ciężącego na jakiej majątności, spłacanych będzie przynajmniej 100 złotych, dłużnik może żądać, aby spłacona suma kapitału była w księdze hipotecznej wykreślona. Sumy takich spłat do wykreślenia przeznaczone powinny być zawsze podzielne przez 100.

Pomimo dokonanej częściowej spłaty dłużnego kapitału niezmienioną zostaje wysokość rat, a więc roczna suma procentów i kwot dług umarzających.

§ 28.

Gdy przynajmniej czwarta część pożyczonego kapitału będzie spłacona, dłużnik ma prawo żądać przedłużenia planu umorzenia długu w ten sposób, aby reszta dłużnego kapitału, przez 100 podzielna, rozdzielona została ponownie na tyle rat, ile wyznaczonych było pierwotnie na spłacenie całego kapitału pożyczkowego.

Przepis ten ma jednakże zastosowanie tylko do pożyczek, udzielanych na hipotekę majątności, zapisanych w księgach gruntowych sądów okręgowych, względnie ziemskich (większych posiadłości), nie odnosi się zaś do pożyczek, udzielanych wyłącznie

na nieruchomości, zapisane w księgach gruntowych sądów powiatowych (mniejsze posiadłości).

Jeżeli na tę samą hipotekę danych było więcej pożyczek, raty zapłacone na pewną pożyczkę nie mogą być użyte na rachunek innej.

ROZDZIAŁ V.

Właściwości hipoteki.

§ 29.

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie we Lwowie daje pożyczki w listach zastawnych tylko z zabezpieczeniem hipotecznym na pierwszej połowie wartości nieruchomości w ten sposób, iż praw Towarzystwa poprzedzać nie mogą żadne inne ciężary oprócz służebności, trwałych ciężarów gruntowych i pretensyj, pochodzących z dawnego związku poddaństwa.

§ 30.

Jednakże Towarzystwo daje pożyczki także i na takie posiadłości nieruchomości, na których długi już ciążyą, jeżeli wierzyciele hipoteczni i tychże wierzycieli wierzyciele dają oświadczenie, które ma być w księdze gruntowej zapisane, że odstępują hipoteczne pierwszeństwo Towarzystwu Kredytowemu Ziemskiemu dla jego pożyczki, tudzież dla praw i obowiązków z tą pożyczką podług statutów połączonych.

§ 31.

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie będzie mogło i wtenczas dać pożyczkę w listach zastawnych, gdy kto wierzytelność swą, na pierwszym miejscu hipoteki zapisaną i w pierwszej połowie wartości hipoteki się mieszczącą, Towarzystwu na własność odstępuje i gdy stwierdzoną zostanie rzetelność tego długu tudzież jego pierwszeństwo przed innymi na tej majątności zahipotekowanymi obciążeniami.

Wierzytelność jednakże mająca być odstąpiona musi być takiego rodzaju, aby Towarzystwo miało w niej zupełne bezpieczeństwo tak co do udzielonej sumy pożyczkowej, jak i co do regularnego pobierania połączonych z nią opłat. Przez takie atoli odstąpienie nie mogą być naruszone prawa prywatne osób trzecich.

§ 32.

Dokumenty, mocą których dłużnik zeznaje dług i do Towarzystwa przystępuje, mocą których wierzyciele swoje wierzytelności lub ich pierwszeństwo hipoteczne Towarzystwu Kredytowemu Ziemskiemu odstępują, jak również pełnomocnictwa do tych czynności się odnoszące, zeznane być mają w formie, ustawą wymaganej i dokonanie potrzebnych wpisów hipotecznych zapewniającej.

§ 33.

Ciężary, zahipotekowane na nieruchomościach danych Towarzystwu na zabezpieczenie udzielonej pożyczki, których wykreślenie albo ustąpienie pierwszeństwa hipotecznego na rzecz Towarzystwa podług przedłożonych przez stronę interesowaną, a przez Towarzystwo za dostateczne uznanych dowodów, łatwo skutecznie się nie da, mogą być pozostawione na hipotece z pierwszeństwem przed udzieleniem się mającą pożyczką, jeżeli te ciężary w kapitalach, zaległych odsetkach i innych przynależnościach jednej dziesiątej części, a co do wiarytelności, zakładów i funduszów pod zarządem publicznym zostających jednej piątej części wartości hipoteki nie przenoszą i tak one, jak i udzielenie się mającą pożyczką razem wzięte, w pierwszej połowie wartości hipoteki zupełne mają bezpieczeństwo.

§ 34.

Posiadaczom nieruchomości, których własność jest w sporze, pożyczka bez zezwolenia strony przeciwnej, z którą się spór toczy, dopóty daną być nie może, dopóki spór nie będzie prawomocnie rozstrzygnięty.

§ 35.

Właściciel, chcący otrzymać pożyczkę, powinien wykazać, że w podatkach, opłacanych z ofiarowanej hipoteki, nie ma zaległości, gdyby jednak zaległe podatki dwudziestej części wartości hipoteki nie przenosiły i żadnych więcej długów prywatnych na tej majątności nie było, natenczas Towarzystwo może udzielić pożyczki aż do połowy wartości hipoteki, winno jednak zatrzymać z tej pożyczki kwotę, odpowiadającą zaległościom podatkowym, i zaspokoić z niej podatki.

§ 36.

Zasady, podług których przy udzielaniu pożyczek wartość hipoteki ma być oceniana, oznacza ogólne zgromadzenie Delegatów (§ 89), a ogłasza Dyrekcja Towarzystwa.

Dyrekcji wolno jednak sumę pożyczki z tego rachunku wypadłą zmniejszyć, zwłaszcza jeżeli się z innych danych przekonała, że pożyczka przewyższa połowę rzeczywistej wartości hipoteki.

ROZDZIAŁ VI.

Stosunek prawny Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego do jego dłużników.

§ 37.

Ponieważ Towarzystwo Kredytowe Ziemskie pożyczka tylko na majątności wolne od długów, lub za odstąpieniem sobie prawa pierwszeństwa co do długów na tych majątnościach istniejących, albo też

za odstąpieniem pretensyj, których pierwszeństwo przez innych wierzycieli na tych dobrach zabezpieczonych jest przyznane, przeto pretensje Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego we Lwowie do jego dłużników doznają prerogatyw i ulg w następnych paragrafach oznaczonych.

§ 38.

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie ma prawo zaspokoić pretensje swoje z ruchomości dłużników, w ręku Towarzystwa będących, a to bez sądowej interwencji i podług przepisów rozporządzenia ministerjalnego z dnia 28 października 1865 r., artykuł III. (Dz. U. P. Nr. 110).

§ 39.

Do rozstrzygnięcia sporów z osobami, nie będącymi członkami Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, w których Towarzystwo jest zapozwane, właściwym jest sąd okręgowy we Lwowie; natomiast co do właściwości sądu w sporach z członkami Towarzystwa obowiązuje przepis § 41 tego statutu.

§ 40.

Księgi Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, jako też wyciągi z nich przez Dyrekcję Towarzystwa podpisane, mają przeciwko dłużnikom Towarzystwa i następnym posiadaczom majątności w zastaw danych, co do długu, odsetek, kwot umarzających i innych należności i zwrotów, zupełną moc dowodową.

§ 41.

We wszystkich sporach między Towarzystwem Kredytowym Ziemskim a jego członkami wyrokuje w pierwszej instancji Rada Nadzorcza Towarzystwa jako sąd polubowny.

§ 42.

Od wyroku Rady Nadzorczej przysługuje stronom prawo odwołania się (skargi apelacyjnej) do sądu apelacyjnego we Lwowie.

§ 43.

Tak sądowi polubownemu, jak i apelacyjnemu daną jest moc postanowienia w wyroku, że przez spór między Towarzystwem a jego członkami egzekwowanie procentów, rat umarzających i innych należności nie ma być wstrzymane, ani też przerwane.

§ 44.

Co do wyegzekwowania zaległych procentów, rat umarzających i innych należności wolno jest Dyrekcji Towarzystwa wybierać między egzekucją administracyjną a sądową.

§ 45.

Postępowanie, jakie zachować należy przy wprowadzeniu i wykonaniu egzekucji administracyjnej, jest oznaczone osobnymi przepisami.

§ 46.

O egzekucję sądową wnosić należy u sądu właściwego.

Ta egzekucja dozwolona być ma przeciw członkom Towarzystwa i trzecim posiadaczom majątności, Towarzystwu w zastaw danych, na prośbę Dyrekcji Towarzystwa, podług obowiązujących ustaw podaną, jednakże na podstawie tylko prostego podpisu skryptu dłużnego, zaopatrzonego poświadczeniem hipotecznym, że skrypt ów jest w księdze gruntowej zapisany, tudzież wyciągu z księgi głównej Towarzystwa, lub na podstawie wyroku wyżej (§ 41) ustanowionego sądu polubownego, a to bez wzywania i przesłuchania strony przeciwnej.

§ 47.

Gdy egzekucję prowadzi się na ruchomościach dłużnika, a upoważnieni oceniciele na miejscu się znajdują, należy zaraz przy zajęciu ruchomości przeprowadzić ich oszacowanie. W razie przeciwnym oszacowanie powinno nastąpić bezpośrednio przed samą sprzedażą ruchomości. W żadnym razie nie ma potrzeby podawać osobno o oszacowanie.

Gdyby na pierwszej licytacji nie było kupca, któryby dawał przynajmniej cenę szacunkową, ruchomości mogą być sprzedane na tej samej licytacji nawet niżej ceny szacunkowej.

§ 48.

Jeżeli egzekucję przeprowadza się przez przymusowy zarząd majątności, danej Towarzystwu w zastaw, zależeć będzie od Towarzystwa, czy zechce żądać zajęcia wszelkich dochodów, albo tylko pewnego ich rodzaju, o ile zarząd i pobór tychże da się od innych oddzielić, niemniej czy zajęte dochody mają być bezpośrednio przez przymusowego zarządcę zarządzane i pobierane, lub przez licytację w dzierżawę puszczone.

§ 49.

Sędzia ustanowi przedstawionego przez Dyrekcję Towarzystwa przymusowego zarządcę, nie przesłuchując poprzednio dłużnika, na niebezpieczeństwo i odpowiedzialność Towarzystwa, a tylko wówczas, gdyby przeciwko proponowanemu miał poważne zarzuty, wezwie Dyrekcję Towarzystwa do przedstawienia innego zarządcy, tymczasem zaś, gdyby zachodziło niebezpieczeństwo w zwłoce, ustanowi sam zarządcę.

§ 50.

Dłużnikowi wolno w ciągu dni 14-tu sprzeciwić się osobie ustanowionego przymusowego zarządcy, inaczej uważanem będzie, iż zgadza się z jego mianowaniem.

W razie wniesienia protestu co do osoby przymusowego zarządcy sędzia, nie tamując przez to oddania przychodów w zarząd, postąpi i rozstrzygnie rzecz podług ustawy.

W razie braku protestu dłużnika lub po rozstrzygnięciu rzeczy przez sędziego ustaje odpowiedzialność Towarzystwa za czynności przymusowego zarządcy.

§ 51.

Każdy członek Towarzystwa winien przyjąć obowiązki przymusowego zarządcy lub delegata Towarzystwa do przeprowadzenia egzekucji, tak przy egzekucji administracyjnej, jak sądowej, jeżeli się ją przeprowadza w powiecie jego zamieszkania, i tylko z ważnych przyczyn może go Dyrekcja Towarzystwa od tego obowiązku uwolnić.

§ 52.

Przymusowy zarządca, ustanowiony na żądanie Towarzystwa w drodze sądowej, winien po załatwieniu wypłat, mających pierwszeństwo, jak podatki i t. p., złożyć tak zaległe, jak i bieżące należności Towarzystwa do jego kasy, nadwyżkę zaś dochodu tam, gdzie mu sąd wyznaczy.

§ 53.

Rachunki z przymusowego zarządu mają być corocznie przedłożone sądowi ze wszystkimi dowodami najpóźniej w 30 dni po upływie każdego roku, lub gdyby zarząd roku nie trwał, w 14 dni po uchyleniu zarządu.

Gdyby co do przyjęcia rachunków przymusowego zarządcy między Towarzystwem i dłużnikami a zarządcą zachodził spór, złożony ma być dla jego rozstrzygnięcia sąd polubowny, do którego składu wyznaczy jednego sędziego dłużnik, względnie dłużnicy, drugiego przymusowy zarządca, a trzeciego Dyrekcja Towarzystwa.

Jeżeli spór zajdzie między dwiema tylko stronami, każda z nich wybierze jednego sędziego, a ci obaj obiorą sędziego trzeciego. Gdyby zaś ci sędziowie na wybór trzeciego między sobą zgodzić się nie mogli, tego trzeciego sędziego zamianuje Rada Nadzorcza Towarzystwa.

§ 54.

Tak złożony sąd polubowny będzie mógł, przy zachowaniu przepisów ustawowych o postępowaniu sądów polubownych, obrać zresztą taki sposób dochodzenia rzeczy spornej, jaki uzna za stosowny.

§ 55.

Ten sąd polubowny działa w potrzebie na miejscu w majątnościach, oddanych w przymusowy zarząd, bez dalszego odwoływania się do stron, wszakże tylko co do złożonych rachunków. Większość głosów stanowi wyrok. Gdyby zdania tych trzech sędziów były podzielone, akta przedłożone będą Radzie Nadzorczej Towarzystwa do rozstrzygnięcia.

§ 56.

Gdyby Dyrekcja Towarzystwa wolała wedle swego wyboru oddać poszczególne lub wszystkie dochody i pożytki z nieruchomości, pod egzekucją będących, w dzierżawę drogą licytacji, będzie jej rzeczą przedłożyć warunki licytacji, a sędzia rozstrzygnie rzecz bez przesłuchania dłużnika i, o ile nie znajdzie szczególnych trudności, rozpisze licytację. W każdym razie Dyrekcja Towarzystwa z obowiązku swego starać się ma o to, aby z czynszu dzierżawnego, po zaspokojeniu należności mających pierwszeństwo, jakimi są podatki i t. d., tudzież z uwzględnieniem wypłat należnych trzecim osobom, wypłaty należne Towarzystwu oddane były do jej kasy, a tylko nadwyżka właścicielowi majątności lub jego prawonabywcy. Również warunki wydzierżawienia w ten sposób mają być ustanowione.

§ 57.

Wolno też Dyrekcji w porozumieniu i za zgodą dłużnika wprowadzić przymusowy zarząd obciążonego pożyczką majątku bez sądowej interwencji, ale też i bez ujmę dla praw osób trzecich, przy pomocy wydziału okręgowego (§ 94), w którym to wypadku dłużnik ponosi wszelkie koszty powstałe z tego aktu. Towarzystwo nie przyjmuje na siebie także w tym razie niebezpieczeństwa i odpowiedzialności za czynności przymusowego zarządcy.

§ 58.

Jeżeliby Dyrekcja Towarzystwa wystawiła majątność obciążoną pożyczką w drodze egzekucji na sprzedaż, wtedy zamiast sądowego oszacowania nieruchomości wartość jej, jaka przy udzieleniu pożyczki była przyjęta (§ 36), służyć ma za cenę wywołania.

Wartość ta uważaną będzie wogóle jako wartość szacunkowa, podług ustawy egzekucyjnej ustanowić się mająca.

§ 59.

W razie, gdyby majątność Towarzystwu Kredytowemu w zastaw dana na jego żądanie lub też na prośbę innego wierzyciela w drodze egzekucji sprzedaną być miała, poda Dyrekcja Towarzystwa warunki licytacji. Sędzia rozpatruje je i przyjmuje, jeżeli nie znajdzie szczególnych przeszkód, zawsze zaś

o to starać się będzie, aby takie warunki postanowione były, któreby nie tamowały wypłaty pretensji Towarzystwa.

Przepis ten obowiązuje także i wtenczas, gdy w majątnościach, obciążonych pożyczką Towarzystwa, drogą przymusowego zarządu wypuszczone będą w dzierżawę dochody, lub gdy majątność po otwarczeniu konkursu ma być sprzedana.

§ 60.

Gdy wierzyciel dłużnika Towarzystwa uzyskuje egzekucję na nieruchomości, podług § 12 Towarzystwu na hipotekę oddane, jednakże należycie jej nie popiera, wolno Towarzystwu, jak tylko wierzyciel dalszych kroków prawem wskazanych nie przedsięwzię, tę egzekucję na podstawie już uzyskanych kroków egzekucyjnych własnym imieniem dalej prowadzić.

§ 61.

Jeżeli dłużnik popadnie w konkurs, natenczas Towarzystwo z pretensjami swojemi do majątności, podług § 12 sobie na hipotekę danych, stosownie do obowiązującej ustawy zgłosi się w terminie edyktalnym u sądu konkursowego, nie czekając upływu terminu edyktem postanowionego, ani mianowania wydziału wierzycieli i nie dopuszczając niepotrzebnej zwłoki.

Zarządca masy konkursowej nie powinien wprawdzie bez wysłuchania wydziału wierzycieli o pretensji Towarzystwa objawiać swego zdania; gdyby jednak wydział wierzycieli nie był jeszcze mianowany, zarządca masy wysłucha wierzycieli w miejscu siedziby sądu się znajdujących, a jemu wiadomych.

§ 62.

W uchwale likwidacyjnej ma być stwierdzonem, czy Towarzystwu przysługuje prawo zastawu na majątności. Jak tylko uchwała, przyznająca Towarzystwu jego pretensję, stanie się prawomocną, Towarzystwo żądać może, aby majątność bezzwłocznie przez licytację była sprzedana, a gdyby ani na pierwszej ani na drugiej licytacji przynajmniej za cenę szacunkową sprzedaną być nie mogła, aby na trzeciej sprzedana była, bez słuchania wierzycieli, nawet niżej ceny szacunkowej i aby Towarzystwu pretensja jego z ceny sprzedaży, wszakże bez szkody poprzedzających wierzycieli, niezwłocznie i nie oczekując uchwały klasyfikacyjnej, została wypłaconą.

Gdyby następnie z uchwały klasyfikacyjnej i rozdziału majątku masy konkursowej się okazało, że Towarzystwo więcej otrzymało, aniżeli mu się należało, natenczas winno odebraną nadwyżkę wraz z procentami zwrócić na rzecz masy.

§ 63.

Wypowiedzenie pożyczki ze strony Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego nastąpić ma tylko w następujących wypadkach:

a) jeżeli właściciel hipoteki tak dalece nieruchomości pogarsza i gospodarstwo w tym stopniu zaniedbuje, że regularne pobieranie procentów i kwoty umarzającej narażone jest, wedle oceny Dyrekcji Towarzystwa, na widoczne niebezpieczeństwo;

b) jeżeli w dwóch po sobie następujących latach dopuści trzykrotnie do egzekucji za należące się Towarzystwu wypłaty;

c) jeżeli na nieruchomość prowadzoną będzie egzekucja za dług prywatny, a właściciel prócz tego półrocznej raty Towarzystwu nie zapłaci;

d) jeżeli właściciel nieruchomości obciążoną pożyczką Towarzystwa bez zezwolenia Dyrekcji Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego samowolnie hipotecznie dzieli.

Wreszcie jest Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego uprawniona wypowiedzieć pożyczkę:

e) jeżeli nieruchomość (większa posiadłość) pożyczką Towarzystwa obciążona, przeniesiona zostanie z ksiąg gruntowych dla większych posiadłości do ksiąg gruntowych, prowadzonych przy sądach powiatowych.

W tych wszystkich wypadkach cały dług, w listach zastawnych zaciągnięty, a kwotami umarzającymi jeszcze niespłacony, wypowiedziany będzie z wymienieniem należnej sumy na sześć miesięcy naprzód przez trzykrotne ogłoszenie w urzędowym dzienniku państwowym i przynajmniej jednym dzienniku lwowskim, przy równoczesnym zawiadomieniu o tem dłużnika.

Procenty wypowiedzianego długu i inne należności złożyć ma dłużnik w gotowiznie, kapitał zaś wolno mu spłacić gotówką albo też listami zastawnymi.

§ 64.

Członek Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, który nie uiszczy w terminie raty pożyczkowej zapadłej do zapłaty, winien jest zapłacić procenty zwłoki od całej płatnej raty, t. j. tak od kwoty przypadającej na rachunek kapitału, jak i na rachunek odsetek i dodatku na koszty zarządu, obliczone za czas od dnia płatności do dnia, w którym uiszczona będzie zaległość w kasie Towarzystwa. Wysokość tych procentów oblicza się według każdorazowego, przez Dyrekcję postanowionego i ogłoszonego wymiaru.

§ 65.

Dłużnicy Towarzystwa, którzy przez zwłokę w płaceniu jakichkolwiek należności zmuszą je do chwycenia się środków prawnych, pociągających za sobą takie koszty, które w procentach zwłoki, w § 64 oznaczonych, nie znajdują zupełnego pokrycia, obowiązani są uzupełnić to pokrycie przez nadzwyczajną dopłatę takiej kwoty, jaką Dyrekcja uzna na ten cel za potrzebną.

§ 66.

Wszystkie pisma Dyrekcji Towarzystwa, sądu polubownego, albo właściwego sądu, mają być w majątności dłużnika, hipoteką Towarzystwa Kredytowego obciążonej, jeżeli dłużnika na miejscu nie będzie, oddane do rąk zawiadowcy gospodarstwa, a gdyby i ten nie był obecny, złożone w miejscowym urzędzie gminnym dla wręczenia dłużnikowi. Ten sposób doręczenia zastępuje oddanie do rąk własnych dłużnika.

Władze i urzędy obowiązane są zająć się na wezwanie Dyrekcji Towarzystwa, Rady Nadzorczej lub sądu polubownego doręczeniem ich ekspedycji.

ROZDZIAŁ VII

Stosunek prawny posiadaczy listów zastawnych do Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

§ 67.

Prawa posiadaczy listów zastawnych, wyszczególnione w samych listach zastawnych, oznaczone zostały dokładnie powyżej w rozdziale II. Do dalszego zabezpieczenia tych praw służą jeszcze następujące przepisy.

§ 68.

Aby Towarzystwo Kredytowe Ziemskie mogło uczynić zadość przyjętem na się obowiązkom, powinno:

a) przeciw opieszałym dłużnikom użyć bezwzględnie każdym razem przepisanych środków egzekucji i ściśle je przeprowadzić;

b) funduszem umarzającym należycie zarządzać;

c) ze środków zasiłkowych, którymi rozporządza, roztropnie korzystać i należne wypłaty punktualnie uiszczać.

§ 69.

Gdyby Towarzystwo nie spełniało przyjętych na się powyższych obowiązków, natenczas posiadacz listu zastawnego ma prawo, podług własnego wyboru:

a) Towarzystwo Kredytowe o dopełnienie jego obowiązków przed sąd okręgowy we Lw wie zaskarżyć, albo

b) przy pomocy tego sądu dochodzić swych praw na majątnościach Towarzystwu w zastaw oddanych i żądać zajęcia procentów lub kwot umarzających, Towarzystwu z tych dóbr się należących, które z mo-

cy rozporządzenia sądowego wypłacane będą bezpośrednio na zaspokojenie pretensji posiadacza listu zastawnego, albo wreszcie

c) na podstawie i w miarę rękojmi przyjętej w § 12 f), za pośrednictwem wyżej wymienionego sądu żądać swego zaspokojenia subsydjarnie z majątności, na których ciążyą pożyczki.

§ 70.

Właściciel majątności ziemskiej, który zmuszony będzie do dokonania zapłat w § 69 pod b) i c) wymienionych, ma prawo żądać od Towarzystwa zupełnego odszkodowania i może domagać się przede wszystkim, aby wypłacona przez niego suma była z jego długu potrącona, ażeby umorzony w ten sposób kapitał wraz z procentami został wykreślony, tudzież aby wpisy hipoteczne, odnoszące się do pretensji posiadacza listu, na jego majątności uzyskane, zostały z ksiąg hipotecznych wykreślone.

§ 71.

Kto uiścił zapłatę, przewidzianą w § 69 c), może także żądać niezwłocznego jej zwrotu z zaległości, od dłużników Towarzystwa wyegzekwowanych, tudzież z wpływów funduszu rezerwowego.

§ 72.

Rada Nadzorcza ma obowiązek na każde ustne lub pisemne doniesienie posiadacza listu zastawnego, że Towarzystwo zobowiązań swoich nie dopełniło, zbadać bezzwłocznie to doniesienie, o jego słuszności się przekonać, a gdyby rzecz natychmiast inaczej załatwioną być nie mogła, a ze strony Dyrekcji Towarzystwa przeciw pretensji nie było usadzionych zarzutów, wydać posiadaczowi listu zastawnego, najpóźniej do trzech dni, poświadczenie, że niema przeszkód przeciw jego żądaniu.

§ 73.

Przy amortyzacji listów zastawnych i kuponów zachować się ma te same zasady, które co do amortyzacji papierów państwowych są przepisane.

§ 74.

Prawa, nabyte na mocy pierwotnych ustaw Galicyjskiego Stanowego Instytutu Kredytowego, patentem z dnia 3 listopada 1841 L. 569 austr. Zb. ust. sąd ogłoszonych, równie jak i obowiązki z tych ustaw wynikające, o ile nie zostały później zmienione, pozostają nienaruszone.

ROZDZIAŁ VIII.

Środki zasiłkowe Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

§ 75.

Szczególne środki zasiłkowe przekazane Towarzystwu Kredytowemu Ziemskiemu przy jego założeniu były:

a) suma, powstała z funduszu na utworzenie pułku ułanów;

b) część stanowa z rozwiązanego funduszu śpichlerzy gromadzkich.

Obie te sumy odstąpiły ówczesne Stany Galicyjskie powstającemu Instytutowi Kredytowemu na własność dla utworzenia pierwszego funduszu na opędzenie wydatków administracyjnych i funduszu rezerwowego.

§ 76.

Dla funduszu rezerwowego, o którym mowa w § 75, przeznaczone są następujące pobory: prowizje, uzyskane z eskontowania listów zastawnych i kuponów, procenty od pożyczek, udzielanych w listach zastawnych, i pochodzące z korzystnego użycia wpłacanych przez dłużników co pół roku zgóry rat umarzających, a nadto wszystkie pieniądze oszczędzone i nadzwyczajne wpływy.

Do funduszu rezerwowego wpływają także pobierane od właścicieli nieruchomości, zaciągających pożyczki, jednorazowe opłaty w wysokości jednego procentu (1%) od sumy zaciągniętej pożyczki (§ 16, lit. d).

Dyrekcja Towarzystwa może przyjmować do przechowania, za ustanowioną przez nią opłatą, papiery wartościowe.

§ 77.

Przeznaczeniem funduszu rezerwowego Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego jest:

a) zastąpić wypłaty i chwilowe niedobory, spowodowane przez ociąganie się dłużników Towarzystwa z ich spłatami;

b) w miarę możliwości przynieść ulgę w płaceniu należności Towarzystwa tym właścicielom majątności ziemskich, którzy do Towarzystwa przystąpili, a przez dotkliwie szkody elementarne majątkowo podupadli; jednakże nikt nie ma prawa żądać tej ulgi w razie, gdyby Dyrekcja Towarzystwa jej odmówiła;

c) koszty administracji całkowicie albo w części na siebie przyjąć i ulżyć w ten sposób dłużnikom Towarzystwa w płaceniu dodatku na ten cel przewidzianego (§ 16 punkt c).

§ 78.

Gotowizna do funduszu rezerwowego wpływająca, jeżeli na wyżej wymienione cele użyta nie będzie, tudzież wszelka inna gotowizna, będąca do dyspozycji, powinna być zyskownie obracana, przede wszystkim na udzielanie zaliczek na listy zastawne Towarzystwa lub na ich zakupno.

Dyrekcja może jednak udzielać zaliczek także na zastaw innych papierów wartościowych na giełdzie notowanych, niemniej chwilowo lokować gotówkę w zakładach finansowych na rachunek bieżący.

Nabyte dla funduszu rezerwowego listy zastawne użyte być mogą także przez zastawienie lub sprzedaż dla uzyskania doraźnie potrzebnej Towarzystwu gotówki.

R O Z D Z I A Ł IX.

Szczególne uprawnienia przysługujące Towarzystwu Kredytowemu Ziemiemu we Lwowie.

§ 79.

Towarzystwu Kredytowemu Ziemiemu przysługują następujące szczególne uprawnienia:

a) Towarzystwo uwolnione jest od używania stempla na wszystkich pismach, ekspedycjach, kwitach i poświadczeniach, które albo samo wydaje, albo które przez jego zastępców w jego imieniu są wydawane, licząc w to także zlewki (cesje) w § 9 wymienione;

b) listy zastawne sprzedawane być mogą na giełdzie, a kurs ich, czyli wartość obiegowa, ma być wciągana do kart giełdowych;

c) kapitały i nadwyżki dochodów miast, gmin, korporacji, fundacji i zakładów pod dozorem publicznym zostających, pieniądze sierocińskie i wszelkie depozyty mogą być lokowane w listach zastawnych Towarzystwa, jednakże w każdym razie tylko za zgodą stron interesowanych i wyraźnym na to właściwych władz zezwoleniem;

d) listy zastawne Towarzystwa mogą być przyjmowane przy publicznych licytacjach na wadja i kaucje;

e) fałszowanie listów zastawnych i uponów będzie karane narówni, jak z mocy obowiązujących ustaw karaniem jest fałszowanie państwowych papierów wartościowych.

R O Z D Z I A Ł X.

Władze Towarzystwa.

§ 80.

Sprawy Towarzystwa prowadzi i zastępuje je Dyrekcja, mająca siedzibę we Lwowie.

Dyrekcja składa się z prezesa, zastępcy prezesa, jednego do trzech dyrektorów, tudzież dwóch za-

stępców dyrektorów. Zastępca prezesa, jak długo prezesa nie zastępuje, pełni urząd dyrektora.

Prezes i zastępca prezesa urzędują stale. Ilość urzędujących dyrektorów zależy od uchwały Ogólnego Zgromadzenia Delegatów Towarzystwa (§ 89) zapadającej na wniosek Rady Nadzorczej, powzięty w porozumieniu z Dyrekcją. Zastępców dyrektorów powołuje do urzędowania w miarę potrzeby prezes Dyrekcji lub zastępca prezesa, funkcje prezesa spełniający.

§ 81.

Prezesa Dyrekcji i zastępcę tegoż, tudzież dyrektorów i zastępców dyrektorów obiera Ogólne Zgromadzenie Delegatów (§ 89) z grona członków Towarzystwa (§ 4) na lat sześć.

Obrani członkowie Dyrekcji urzędują po ukończeniu swych kadencji tak długo, dopóki nowoobranymi nie będą zastąpieni.

Występujący członkowie Dyrekcji mogą być na nowo wybrani.

Wybór prezesa i zastępcy prezesa podlega zatwierdzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej.

Doradców prawnych Towarzystwa (syndyków) tudzież urzędników i innych funkcjonariuszów mianuje Dyrekcja.

§ 82.

Prezes, zastępca prezesa, dyrektorowie, zastępcy dyrektorów, syndycy i urzędnicy Towarzystwa będą zaprzysiężeni.

Prezes i jego zastępcę, dyrektorowie i zastępcy dyrektorów składają przysięgę w ręce wojewody lwowskiego, jako zastępcy Rządu. Od doradców prawnych (syndyków) i urzędników odbiera przysięgę służbową prezes Dyrekcji podług roty, dla każdego w regulaminie służbowym przepisanej.

§ 83.

Dyrekcja ma obowiązek zawiadywać z największą zapobiegliwością sprawami Towarzystwa w całym zakresie jego działalności, a więc także funduszem umarżającym i rezerwowym oraz pieniędzmi, przeznaczonymi na opędzenie kosztów administracyjnych.

Pod jej dozorem i zarządem utrzymywać się ma dokładną ewidencję rachunków i prowadzić dla każdego dłużnika w księgach osobny rachunek.

Przy końcu każdego półroczu, t. j. z końcem miesiąca czerwca i grudnia, zamyka się rachunki i układa dokładny bilans majątku Towarzystwa.

Sprawozdanie, obejmujące cały stan spraw Towarzystwa, przedkłada Dyrekcja co roku Ogólnemu Zgromadzeniu Delegatów i ogłasza je w dzienniku urzędowym.

Księgi i rachunki Towarzystwa prowadzone być mają w walucie prawnie obowiązującej w Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 84.

Przy udzielaniu pożyczek obowiązani są członkowie Dyrekcji jako referenci bezpieczeństwa hipoteki i wartość majątności danej na zabezpieczenie pożyczki rozpoznać i w pisemnym wniosku to uzasadnić, w czym za zdanie swe są odpowiedzialni.

Syndyk ma przy rozprawach Dyrekcji głos doradczy.

§ 85.

Uchwały Dyrekcji zapadają na posiedzeniach, na których konieczna jest do ważności uchwał obecność przewodniczącego i dwóch członków Dyrekcji.

Obradom przewodniczy prezes lub jego zastępca. Jeżeli zdania dyrektorów są równo podzielone, rozstrzyga przewodniczący, i wtedy zdanie, do którego on przystąpi, staje się uchwałą.

Przewodniczący obowiązany jest zawiesić uchwały przeciwne prawu lub statutom Towarzystwa i donieść o tem natychmiast Radzie Nadzorczej, której rzeczą będzie postąpić w myśl § 88 tego statutu.

§ 86.

Kontrolę nad Towarzystwem i nad jego Dyrekcją sprawuje Rada Nadzorcza.

Rada Nadzorcza składa się z prezesa, dwóch członków i trzech ich zastępców. Ogólne Zgromadzenie delegatów obiera ich na lat sześć, a to prezesa tylko z grona członków Towarzystwa (§ 4), zaś członków Rady Nadzorczej i ich zastępców z grona wszystkich właścicieli majątności, zapisanych w księgach gruntowych sądów okręgowych względnie ziemskich (większych posiadłości).

Występujący mogą być na nowo wybrani.

Prezes Rady Nadzorczej porucza w razie przeszkody jednemu z członków Rady swoje zastępstwo i powołuje zastępców członków Rady do urzędowania.

§ 87.

Uchwały Rady Nadzorczej zapadają na posiedzeniach, na których konieczna jest do ważności uchwał obecność przewodniczącego i dwóch członków Rady lub ich zastępców.

Obradom przewodniczy prezes lub jego zastępca. Przy równo podzielonych głosach rozstrzyga przewodniczący i wtedy zdanie, do którego on przystąpi, staje się uchwałą.

§ 88.

Zadaniem Rady Nadzorczej jest nieprzerwane i ściśle czuwanie nad tem, aby Dyrekcja nie takiego nie przedsięwzięła, coby sprzeciwiała się statutom lub

regulaminom Towarzystwa, albo zagrażało jego bezpieczeństwu. Zadanie to wykonuje Rada Nadzorcza gremjalnie lub przez delegowanych przez siebie swoich członków.

Uchwały Dyrekcji Towarzystwa, dotyczące wymiaru pożyczki w listach zastawnych, zmiany warunków, pod którymi pożyczka została przyrzeczona, zezwolenia na zaliczenie pożyczki, uwolnienia pewnej części hipoteki od ciężącej na niej pożyczki, nakoniec rozdziału łącznie udzielonej pożyczki na poszczególne części hipoteki, zapadają na posiedzeniu Dyrekcji Towarzystwa, w obecności delegowanego członka Rady Nadzorczej.

Uchwała Dyrekcji, dotycząca jednego z powyżej wskazanych przedmiotów obrad, ma moc obowiązującą dopiero wówczas, gdy obecny na posiedzeniu delegat Rady Nadzorczej do niej przystąpi. W przeciwnym razie rozstrzyga rzecz sporną Rada Nadzorcza (§ 87). Podobnie rozstrzyga Rada Nadzorcza, gdy uchwała Dyrekcji zawieszona zostanie przez jej prezesa lub komisarza rządowego (§§ 85 i 92). Jednakże w każdym razie Rada Nadzorcza nie może przymusić Dyrekcji Towarzystwa do dania pożyczki lub dokonania wypłat, do których odmówienia Dyrekcja znalazła powody.

Rada Nadzorcza wglądać będzie we wszystkie czynności Dyrekcji, każe sobie okazywać stan kasy, tudzież księgi i dzienniki i będzie, przynajmniej cztery razy do roku, szkontować kasę i przeglądać książki Towarzystwa, w których ewidencja wydanych i umorzonych listów zastawnych ma być utrzymana, dla stwierdzenia, czy nie więcej jest listów w obiegu puszczonech, aniżeli zapisanych hipotek.

Rada Nadzorcza może przeciwne przepisom postępowanie w manipulacji natychmiast usuwać, a wykonanie postanowień Dyrekcji, przez któreby ustawy, statut lub regulaminy były naruszone, albo bezpieczeństwo Towarzystwa zagrożone, wstrzymać aż do rozstrzygnięcia rzeczy na Ogólnem Zgromadzeniu Delegatów.

Rada Nadzorcza ma prawo czynienia w porozumieniu z Dyrekcją, w myśl § 80 ust. 3 tego statutu, wniosków na Ogólne Zgromadzenie Delegatów o powiększenie lub zmniejszenie ilości urzędujących dyrektorów.

Ponadto Rada Nadzorcza oznacza na podstawie wniosków Dyrekcji wysokość poborów poszczególnych rang urzędników Towarzystwa, w ramach stopni etatowych.

Rada Nadzorcza rozpisuje i przeprowadza wybory delegatów na Ogólne Zgromadzenie (§ 89), bada prawidłowość i wyniki tych wyborów i przedkłada Ogólnemu Zgromadzeniu Delegatów wnioski o uznanie ich ważności lub unieważnienie.

§ 89.

Ogólne Zgromadzenie Delegatów Towarzystwa składa się z 66 delegatów, wybranych na lat sześć przez właścicieli majątności ziemskich, zapisanych w księgach gruntowych dla większych posiadłości, z grona ogółu tych właścicieli.

Sposób dokonywania wyboru delegatów określony jest w osobnym regulaminie.

Do ważniejszych zadań Ogólnego Zgromadzenia Delegatów należą:

sprawdzenie wyborów delegatów na Ogólne Zgromadzenie;

obradowanie nad ważniejszymi sprawami Towarzystwa i ich uchwalanie;

rozstrząsanie i sprawdzanie działalności i rachunków Towarzystwa aż do ostatniego półrocza;

udzielanie lub odmawianie Dyrekcji Towarzystwa absolutorjum z czynności za okres sprawozdawczy, na wniosek komisji rewizyjnej;

dokonywanie wyborów do Dyrekcji, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej, w §§ 81, 86 i 91 tego statutu przewidzianych, tudzież do ewentualnych specjalnych komisji; niemniej

ustanawianie płac członków Rady Nadzorczej tudzież wysokości diet delegatów na Ogólne Zgromadzenie.

Zwyczajne Ogólne Zgromadzenie zwołuje Rada Nadzorcza za pośrednictwem Dyrekcji do Lwowa, corocznie na dzień 28 lutego, a w razie, jeżeliby na ten dzień przypadała niedziela lub święto, na dzień następny.

Nadzwyczajne Ogólne Zgromadzenie zwołuje Rada Nadzorcza za pośrednictwem Dyrekcji:

a) w każdym wypadku uznanej nagłości, szczególnie zaś w razie ustania urzędu któregoś z członków Dyrekcji lub Rady Nadzorczej i niemożności zastąpienia go innymi (§§ 81 do 86), tudzież w wypadku ostatnim ustępem § 88 określonym;

b) skoro tego Ogólne Zgromadzenie Delegatów, Dyrekcja Towarzystwa, albo przynajmniej 20 delegatów zażąda.

Zwołanie Ogólnego Zgromadzenia Delegatów ma nastąpić co najmniej na 14 dni przed jego zebraniem się przez zawiadomienie o tem delegatów i ogłoszenie w jednym z dzienników we Lwowie i w jednym w Krakowie wychodzącym.

Ogólne Zgromadzenie zagają Prezes Rady Nadzorczej lub jego zastępca, a gdyby ci uczynić tego nie mogli, prezes Dyrekcji lub jego zastępca, poczem zaraz Zgromadzenie obiera z grona swojego lub z grona członków Dyrekcji albo Rady Nadzorczej przewodniczącego na cały czas swoich posiedzeń.

§ 90

Do ważności uchwał Ogólnego Zgromadzenia potrzebna jest obecność co najmniej 34 delegatów.

Uchwały zapadają na Ogólnym Zgromadzeniu zwykłą (absolutną) większością głosów, jeżeli jednakże przedmiotem uchwał są zmiany statutu Towarzystwa, to w takim razie wymagana jest obecność co najmniej 45 delegatów i kwalifikowana większość

dwóch trzecich (2/3) części głosów za wnioskiem. Ponadto wszelkie zmiany w ustawach (statucie) nastąpić mogą tylko za zatwierdzeniem ich przez właściwą władzę rządową i nie mogą nigdy uwłaczać pierwszej nabytym prawom posiadaczy listów zastawnych.

Rozwiązanie Towarzystwa uchwała Ogólne Zgromadzenie wszystkich właścicieli majątności, zapisanych w księgach gruntowych dla większych posiadłości, większością dwóch trzecich (2/3) ilości głosujących. Takie Zgromadzenie wszystkich właścicieli majątności, zapisanych w księgach gruntowych dla większych posiadłości, całego tego terytorjum, na które rozciąga się zakres działania Towarzystwa, zwołuje Dyrekcja Towarzystwa do Lwowa na wniosek pisemny co najmniej dwóch trzecich (2/3) części delegatów na Ogólne Zgromadzenie, przez odpowiednie wezwanie w urzędowym dzienniku rządowym, tudzież jednym dzienniku wychodzącym we Lwowie i jednym wychodzącym w Krakowie. Uchwalając rozwiązanie Towarzystwa, postanowi równocześnie takie Zgromadzenie, na jaki cel dla ogółu pożyteczny, a przez Ogólne Zgromadzenie obrany obrócone być mają fundusz rezerwowy i inny majątek Towarzystwa, pozostający po dopełnieniu wszelkich ciężących na niem prawnych zobowiązań. Do wykonania tych uchwał, potrzebne jest zatwierdzenie ze strony kompetentnych władz rządowych.

§ 91.

Ogólne Zgromadzenie Delegatów wybiera corocznie Komisję Rewizyjną, która składa się z siedmiu członków i dwóch ich zastępców. Komisja Rewizyjna zbiera się co roku na zaproszenie Dyrekcji przed zwyczajnym Ogólnym Zgromadzeniem Delegatów. Zastępca członka Komisji Rewizyjnej powołany będzie na jej posiedzenie wówczas, gdy któryś z członków Komisji zawiadomi na czas Dyrekcję Towarzystwa, że nie może wziąć udziału w czynnościach Komisji.

Zadaniem Komisji Rewizyjnej jest rozpatrywanie wszelkich agend Towarzystwa, tudzież badanie rachunków i ksiąg. Z tych czynności przedkłada Komisja Rewizyjna sprawozdanie najbliższemu Ogólnemu Zgromadzeniu Delegatów wraz z ewentualnymi wnioskami, opartymi na spostrzeżeniach, uczynionych w toku prac rewizyjnych.

§ 92.

Do wykonania nadzoru Rządowi prawnie przysługującego przydany jest Towarzystwu Komisarz Rządowy.

Komisarz Rządowy ma prawo być obecnym na posiedzeniach Zgromadzenia Delegatów tudzież na posiedzeniach Dyrekcji i Rady Nadzorczej i zawieszać w mocy uchwały, które uzna za sprzeczne z państwowymi ustawami lub niniejszym statutem.

§ 93.

W razie zawieszenia w mocy uchwały Dyrekcji przez Komisarza Rządowego należy sprawę odesłać

bezzwłocznie do Rady Nadzorczej i oczekiwać jej rozstrzygnięcia.

Gdyby postanowienie Rady Nadzorczej zostało zawieszane przez Komisarza Rządowego, wówczas ma być rzecz przedstawiona Ministrowi Skarbu, który albo wyda orzeczenie rozstrzygające, albo też przekaże rzecz do rozstrzygnięcia najbliższemu Ogólnemu Zgromadzeniu Delegatów Towarzystwa.

W razie zawieszenia w mocy przez Komisarza Rządowego uchwały Ogólnego Zgromadzenia, rozstrzyga sprawę Minister Skarbu i aż do jego orzeczenia wykonanie uchwały zapadłej na Ogólnym Zgromadzeniu winno być wstrzymane.

§ 94.

Do załatwiania spraw Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego na prowincji mianuje Dyrekcja wydziały okręgowe.

Członkowie Towarzystwa obowiązani są objąć i spełniać czynności w takich wydziałach okręgowych i z ważnych tylko powodów może Dyrekcja Towarzystwa uwolnić ich od tej powinności.

O mianowaniu wydziału okręgowego doniesie Dyrekcja każdym razem właściwemu starostwu.

Wydziały okręgowe przeprowadzają na polecenie Dyrekcji Towarzystwa wybory delegatów na Ogólne Zgromadzenie. Przy takim akcie wyborczym może funkcjonować zastępca Rządu delegowany przez starostwo dla czuwania nad prawidłowem dokonaniem wyborów.

§ 95.

Osobne instrukcje i regulaminy określają sposób urzędowania Dyrekcji, tok czynności kasowych i rachunkowych, urzędowania Rady Nadzorczej i wydziałów okręgowych, sposób wyboru delegatów i ich zastępców, porządek obrad Ogólnego Zgromadzenia Delegatów i tok innych czynności w zakresie działania Towarzystwa.

ROZDZIAŁ XI.

Postanowienie końcowe.

§ 96.

Niniejszy statut, wydany pierwotnie austriackim najwyższym patentem cesarskim z dnia 3 listopada 1841 r. (L. 569 Zb. ust. sąd.), a w obecnym wydaniu zmieniony, wchodzi w życie z chwilą zatwierdzenia i ogłoszenia go przez kompetentną władzę rządową.